

Наталія Клименко

к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики

Національний університет біоресурсів і природокористування України (факультет інформаційних технологій), Київ, Україна

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-0693-865X>

nklimenko@nubip.edu.ua

ЦИФРОВІЗАЦІЯ АГРОБІЗНЕСУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Мета статті полягала в аналізі та оцінці ризиків агробізнесу в умовах макроекономічної нестабільності, пов'язаної з воєнними діями на території України, та окресленні необхідності та можливих ефектів цифровізації аграрного сектору.

Ключові слова: агробізнес, цифрова економіка, рівень цифровізації, динаміка, макроекономічна нестабільність.

Є прогнози європейських дослідників, що війна може спричинити масштабні економічні світові збитки, наслідки яких будуть помітні протягом 15 років. Війна в Україні є третім асиметричним шоком, як називають його економісти, який Євросоюз пережив за останні два десятиліття після фінансово-економічної кризи 2008 року та наступної кризи євросони та пандемії COVID-19. Цифрова трансформація агропромислового комплексу сприятиме співпраці по всьому ланцюжку створення вартості, підтримає фермерів та запропонує можливості для інновацій [2]. Наразі існує велика кількість іноземних цифрових сервісів пов'язаних з агропромисловим комплексом, що стало поштовхом для нововведень і в Україні, а військовий стан тільки прискорює їх запровадження. Досліджено, що інтегральний показник Індексу інвестиційної привабливості України у першій половині 2022 року через повномасштабну війну впав на пів пункта і становив 2,17 балів з 5-ти можливих. Це значення – найнижче з 2013 року, хоча півроку тому показник індексу становив 2,73 балів. Для порівняння, під час активної фази пандемії Covid-19 Індекс знижувався до 2,4 балів, а за часів Євромайдану – до 1,8 балів, що досі є найнижчим значенням за увесь час проведення дослідження [1]. Складність ситуації підтверджує і аналіз глобального індексу інновацій, з якого Україна почала стрімко втрачати свої позиції після 2018 року (рис. 1)

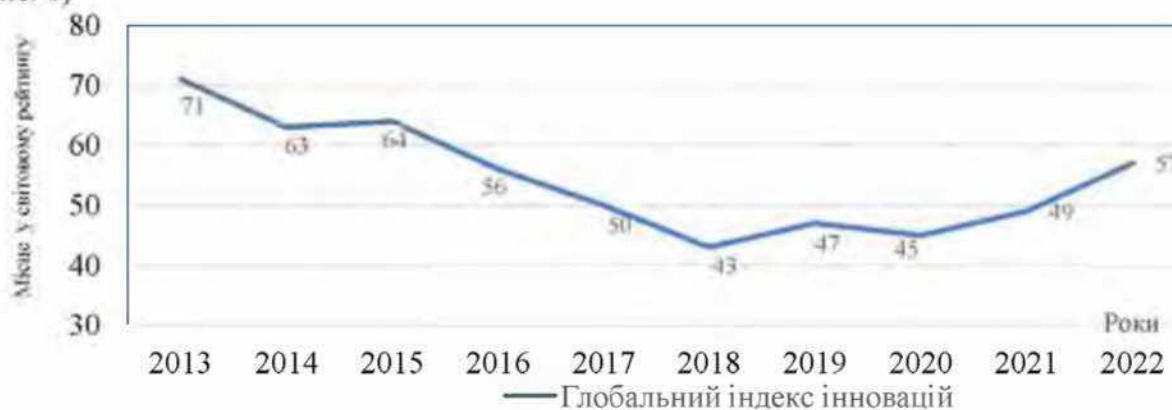

Рис. 1. Динаміка глобального індексу інновацій України

Говорячи про макроекономічну нестабільність, головною проблемою є війна з РФ. Втручання Росії в Україну спричинило гуманітарну катастрофу, водночас порушивши глобальні енергетичні системи та світові ринки сільськогосподарської продукції. Тому обґрунтовується перехід до здорової, справедливої та екологічно сталої продовольчої системи, окреслено ключові ініціативи для глобальних політиків, спрямованих на

мінімізацію шоків пропозиції та цін і підвищення стійкості продовольчих систем до майбутніх криз. Асиметричний шок – це раптова зміна економічних умов, яка впливає на одні країни ЄС більше, ніж на інші. Виокремлюються фактори, які можуть мати руйнівний вплив на продовольчу безпеку на європейському та глобальному рівнях, а саме Climate – глобальне потепління, що призводить до кліматичних змін; COVID-19 – всесвітня пандемія; Conflicts – війна в Україні.

Важливість і актуальність розвитку сільського господарства в Україні навіть в умовах макроекономічної нестабільності неможливо переоцінити.

Аргументується необхідність якнайшвидшого відновлення аграрного сектору економіки, зокрема втрачених або зруйнованих ланцюгів постачання сільськогосподарської продукції в період воєнних дій, насамперед шляхом впровадження цифрових можливостей у бізнес-процеси агропідприємств. Очевидно, що впровадження інноваційних проєктів і використання сучасних технологій відкриває цифрові можливості для обміну інформацією, поглиблення партнерських відносин між учасниками агробізнесу, стимулюючи зростання аграрної галузі економіки країни в цілому. Варто додати, що для великих агрокомпаній України наразі в пріоритеті такі стратегічні ініціативи, як автоматизація та цифровізація бізнес-процесів, організація електронного документообігу, удосконалення систем управління відносинами з клієнтами (CRM) і систем аналізу ринків, впровадження інноваційних рішень в агробізнесі

У підсумку виникають підстави говорити саме про розвиток цифрового фермерства для більшості товаровиробників, як способу ведення сільського господарства з використанням технологій, необхідних для інтеграції фінансових і польових записів для подальшого комплексного управління діяльністю ферми.

Від супутникових зображень і дронів, метеорологічних даних, до оптимізованого споживання ресурсів, агротехнічної аналітики та вирішення соціальних питань – це лише деякі із величезного переліку ефектів, які надає сільському господарству цифровізація (рис. 2).

Рис. 2 Ефекти цифровізації агробізнесу

Вагоме питання постає про готовність українських фермерів до комплексної цифровізації господарської діяльності на селі. Але перебіг війни точно наводить аргументи на її користь. В свою чергу розвиток цифрових можливостей в українському

агробізнесі дозволить проявити зацікавленість міжнародних партнерів до залучення інвестицій для відновлення аграрної галузі та її виходу з кризи. Доведено необхідність процесів цифровізації аграрного сектору.

Визначено, що цифровізація АПК не тільки підвищить економічні та екологічні показники, а й поліпшить умови праці, логістику та систему прийняття рішень на державному рівні та на рівні виробників. Обґрунтовано теоретичні засади та основні положення сталого розвитку. Зазначено, що за даних макроекономічних умов забезпечення розвитку сільського господарства слугуватиме поштовхом для забезпечення глобальної продовольчої безпеки та зростання світової економіки.

Необхідність формування цифрової економіки та суспільства в Україні визнається на державному рівні, а цифрові технології розглядаються як один із ключових драйверів сталого розвитку аграрного сектору. Подальші дослідження можуть стосуватися аналізу використання цифрових можливостей в українському агробізнесі та їх впливу на зацікавленість міжнародних партнерів до залучення інвестицій для відновлення аграрної галузі України.

ПОСИЛАННЯ

1. ЕВА (2022). European Business Association Ukraine's Investment Attractiveness Index falls to its lowest since 2013. <https://eba.com.ua/en/indeks-investytsijnoyi-pryvablyvosti-ukrayiny-pokazav-najnyzhche-znachennya-z-2013-roku>
2. Report EC (2021). European Commission. The Digitisation of the European Agricultural Sector. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digitisation-agriculture>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ

XI Міжнародної науково-практичної конференції

ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ '2023

15-16 листопада 2023 року

Київ, НУБіП України

Київ 2023

УДК 004

Рекомендовано до друку вченою радою факультету інформаційних технологій Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 4 від 20.11.2023)

Укладач: к.е.н., доцент Харченко В.В.

Збірник матеріалів XI Міжнародної науково-практичної конференції "Глобальні та регіональні проблеми інформатизації в суспільстві і природокористуванні '2023", 15-16 листопада 2023 року, НУБіП України, К. НУБіП України, 2023. 117 с.

Відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

© Національний університет біоресурсів
і природокористування України, 2023